

עידוד קריאה בחטיבה צעירה שירת חנון

► תיעוד תהליך עידוד הקריאה לשם הנאה בבית הספר

פרטי בית הספר

- שם בית הספר: שירת חנוך
  - יישוב: אלון שבות
  - מנהלת: מרים בורוכוב
  - רכזת: דקלה דוראני- שיאון
  - מדריכה: נתנאלה בן דוד
  - ספרנית: גלית כהן
  - מחוז: ירושלים
-

דבר המנהלת

בית ספר "שירת חנן" הינו בית ספר גדול לילדים קטנים הלומדים בכיתות א-ג ומוגדר כחטיבה צעירה. בבית ספרנו מאמינים כי התלמיד לומד בעיקר דרך החוויה. לימוד ומשחק משותף, חוויה חושית, התנסות גופנית ושיחה מעניינת נצרכים במוחו לעד. אנו דוגלים בסביבה לימודית המאפשרת לתלמידים מגוון פעילויות ומאפשרת התנסות חושית, תנועתית ולימודית באופן שוטף בכיתה ובשיעורים השונים (שיעורי מוסיקה, ספורט, אומנות, נגרות, מחול וחקלאות) כל אלה מזמנים לתלמידים בבית הספר הזדמנות לפתח מכוונות עצמית ותחושת מסוגלות גבוהה המשפיעה על יכולת הלמידה של הקריאה והכתיבה בשנים הראשונות ומעניקה אפשרות יומיומית לתלמידים להביע את יכולותיהם והישגיהם במגוון דרכים ואפשרויות.

כבר מכיתה א', במקביל להתחלת תהליך רכישת הקריאה התלמידים נחשפים לספרי קריאה ברמות שונות ואנציקלופדיות ילדים הנמצאים בספרייה הכיתתית ויש באפשרותם לעיין, לקרוא, להתבונן ולהתנסות בקריאה באופן אינטואיטיבי. ישנם ספרי יצירה בפלסטלינה, ציור לפי שלבים, וקיפולי נייר הדורשים מן הילד ביצוע מיומנות של עבודה לפי שלבים (המתוארים בספר ומלווים בתמונות) ועיון בתוכן עניינים הכתוב במילים וסמלים. בדרך זו הילדים מסגלים לעצמם עבודה עצמאית במיומנויות הקשורות לקריאה – דפדוף, קריאה ועבודה לפי הוראות ושלבים.

לאורך כל שנות הלמידה בבית הספר נעשים מיפויים בקריאה ובהבנת נקרא המאפשרים למורים לבנות תכנית עבודה דיפרנציאלית, הנותנת מענה מיטבי לחוזקות ולקשיים של התלמידים במהלך השיעורים. עבודה על שטף, דיוק בקריאה וקריאה רהוטה נעשית עם התלמידים בכיתות באמצעות טקסטים שבועיים, התנסות יומיומית במיומנות הקריאה בפעילויות כיתתיות, הצגות, מסיבות, ביקורים סדירים בספריה הבית ספרית ובשיעורים בתחומי הדעת השונים.

בכל שנה אנו מקיימים יום שיא בבית הספר. יום שיא הינו בעצם סיכום של חודש בו נלמד נושא מסוים (מחוץ לתכנית הלימודים השוטפת) באופן מעמיק בכיתות השונות. חודש שכזה מהווה הזדמנות נפלאה ללמידה דרך תחומי דעת שונים ויוצר חיבור בין כל המורים בבית הספר הפועלים ומכוונים ללמידה סביב נושא מסוים. יום השיא מזמן בבית הספר התרחשות של למידה ברמת מורה וברמת תלמידים באופן מקביל. אנו מאמינים כי למידה שכזו יוצרת חדוות למידה והוראה הכוללת קריאה, חקירה ולמידה של טקסטים שבעקבותיהם נוצרת כתיבה ויצירה של התלמידים בעקבות הנושא המדובר בצורה מעמיקה ומשמעותית עבור התלמידים והמורים. בסופו של התהליך ובשיאה של הלמידה מתקיים יום השיא בו מוזמנים ההורים לבית הספר לבקר בתערוכות הכיתתיות. במהלך הביקור והסיור בתערוכות מתרחשת למידה אוריינית משותפת ונוספת של ההורים עם ילדיהם באמצעות משימה שעליהם לבצע בכל תערוכה בה הם מבקרים.

בתפילה שנזכה להעניק לתלמידנו הצעירים חווית למידה טבעית מתוך סקרנות לדעת, עניין לחקור ולגלות ומעוף להגשים ולהצליח, מרים בורוכוב.

תכנית בית ספרית

- ▶ בבית הספר ישנה ספריה פעילה. לכל כיתה ישנה שעת ספריה במערכת, מלבד ההפסקות, בה הספרנית מעבירה שיעור לכיתה והילדים קוראים להנאתם קריאה חופשית. בד"כ השיעור סביב סופר החודש וכן סביב החגים השונים.
- ▶ בהפסקות ספריית בית הספק שוקקת חיים והילדים נהנים מהקריאה השקטה.
- ▶ בכל כיתה ישנה ספריה כיתתית קטנה ובה כ- 35 ספרים (מידי כמה שבועות המחנכת מדואגת להחליף ולרענן את הספרים), בכיתות רבות ישנם בפינה זו גם עיתוני ילדים. ספרים אלו בכמה רמות כדי שכל ילד ימצא את הספר המתאים לרמתו. הילדים קוראים בספרים אלו בהפסקות, כאשר מסיימים משימה ובזמן קריאה דמומה בכיתה.
- ▶ במהלך השבוע כל מורה מקדישה כ- 10 דק' קריאה דמומה בערך פעם ביום בתחילת שיעור עברית. בכיתות א' בזמן "מפגש בוקר".
- ▶ בית הספר משתתף מידי שנה ב"מצעד הספרים" ולאחר פסח נערכות בחירות לספר האהוב.
- ▶ ישנן מורות רבות אשר בזמן הפסקות האוכל מקראות לילדים ספר בהמשכים ומבצעות פעילויות בעקבות הספר.
- ▶ בכל כיתה ישנו לוח מעקב קריאה ובו כל ילד מדביק מדבקה על כל ספר שקרא.
- ▶ בית הספר משתתף במבצע "קוראים למליון", כל ילד שמסיים ספר מדביק מדבקה במחברת אשר נמצאת בלוח מיוחד מחוץ ספריה.
- ▶ אנחנו מזמינות מידי שנה סופר/ת לשיחה עם התלמידים, השנה הזמנו את הסופרת רחלי פליישון, הילדים נהנו מאוד מהמפגש. היא הייתה באותו חודש "סופרת החודש" והילדים התכוננו כראוי לביקור לקראתה. היא הייתה נפעמת מההכנה שהילדים עברו. המפגש מתועד באתר הספרייה.
- ▶ כל ר"ח מתקיימות חברותות בין כיתות ג' לא', וכיתות ב' בינם לבין עצמם סביב נושא החודש. המחנכות מכינות את הלמוד סביב טקסט מרכזי. הילדים קוראים יחד את הטקסט ומבצעים משימות בעקבותיו.
- ▶ פרויקט "מירוץ הצבי"- כל שנה כיתות ב'-ג' משתתפים בכתיבת הסיפורים. השנה ערכנו בכיתות ג' סדנת כתיבת סיפורים חווייתית בכיתות. כל הילדים כתבו סיפורים והמורה ישבה עימם והאירה את הדרוש תיקון, הילדים תקנו והקלידו את הסיפורים(משימה ארוכת טווח). וכל שיעור עברית נפתח בקריאת סיפור של ילד. בחרנו 3 סיפורים, וצוות מיוחד בחר מתוכו את הסיפור אשר נשלח לתחרות ואף זכה בתחרות המחזית!
- ▶ אתר הספרייה- אתר הספרייה פעיל מאוד, מידי חודש עולה מידע על סופר החודש, משימת החודש והחידון וכן עדכונים על מבצעים שונים. הילדים נהנים ומבקרים בו הרבה.
- ▶ המלצה על ספר- בכיתות ג' החל מהמחצית השנייה אנו עוסקות בחידת לימוד "כתיבת המלצה"- בה הילדים ממליצים על ספרם ולקראת סוף השנה ממליצים על אתרים, את ההמלצות אנו כורכים לחוברת המלצות לטיולים לקראת החופש הגדול.

דבר הספרנית

- זכיתי לעבוד בספריית שירת חנן-לראות בכל פעם מחדש את הילדים רצים אלי ושואלים אם הספרייה פתוחה עכשיו כי הספרייה היא פינת חמד מבוקשת, אתנחתא של שקט ומפגש עם ספר.
- כל ילד מוצא מענה לפי רמת הקריאה והסגנון האהוב עליו: סיפורי בילוש, סדרות אהובות, ספרי מדעים, קומיקס ועוד.
- מדהים לראות כל פעם מחדש דברים חדשים שילדים עושים בעקבות הספרים. לא מזמן גיליתי קבוצת בנות שלומדת מילים בשפות זרות מסדרת "משימה עולמית" של גלילה רון פדר עמית. ילדים רבים מבקשים להתנדב בספרייה- לסדר מדפים, להחזיר ספרים, להקליד במחשב ועוד.
- עוד מנה גדולה של נחת יש למראה התוצרים שהילדים מכינים בעקבות משימת החודש. רק בחודש האחרון חיברו הילדים סיפורים על מקרים אמיתיים שקרו להם בעקבות "ילדים מספרים על עצמם". את הסיפורים נשלח לסופר חיים ולדר.

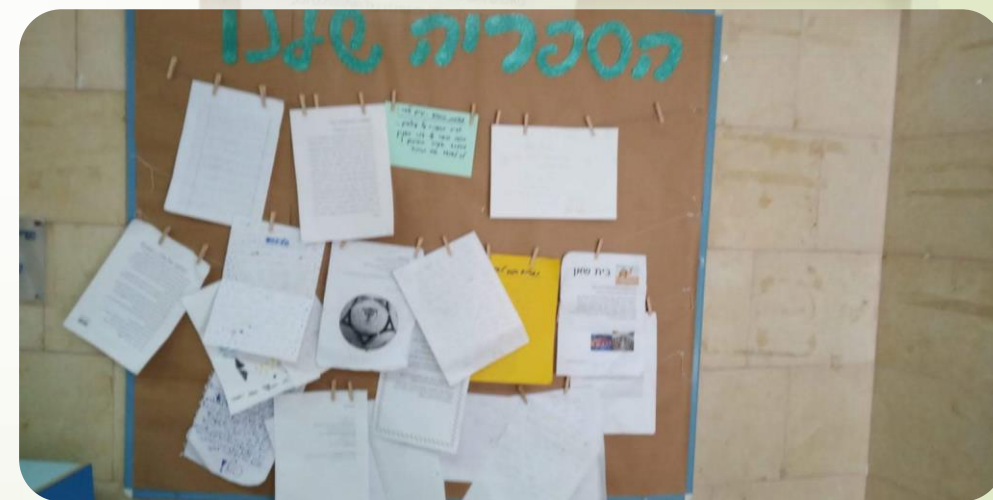
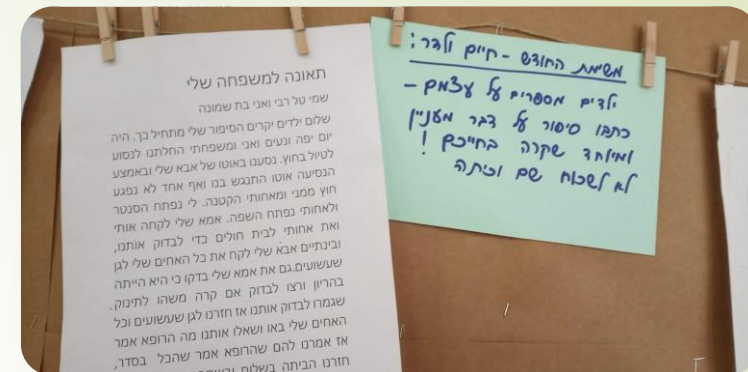
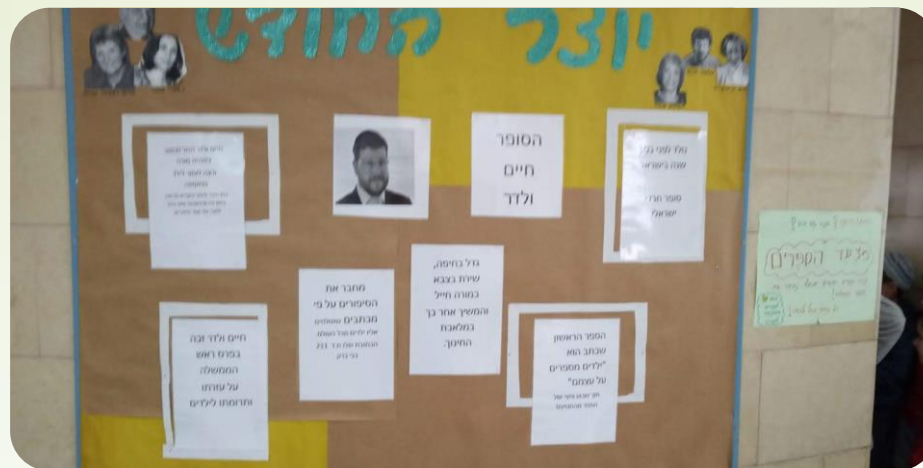
סופר החודש

- פרויקט "סופר החודש" כבר בשנתו החמישית. זוהי תכנת תלת- שנתית
- בכל חודש נבחר סופר/ת משורר/ת מאייר/ת עליו לומדים התלמידים בשעת ספרייה וכן בכיתות עם המחנכות והמורות עמיתות. רכזת העברית מכינה את החומר על הסופר, החומר נשלח למורות ובו קישורים לסרטונים/ שירים/ הפעלות ועוד על הסופר.
- לאתר בית הספר עולה כתבה על סופר החודש ובה תמונות וקישורים.
- הספרנית מספרת על הסופר בשעת ספרייה ומקריאה מספריו.
- לכל סופר יש משימת חודש מיוחדת, זוהי משימת רשות חוייתית. ילד שמבצע את המשימה זוכה ב"עין טובה" מיוחדת של הספרייה שערכה 5 עיניים טובות רגילות ובעזרתה יכול לקנות פרס בחנות "העיניים טובות" של בית הספר.
- כל חודש נערך חידון מקוון על סופר החודש. הילדים וההורים נכנסים בבית לחידון, קוראים באתר על הסופר ועונים על השאלות. כל חודש משתתפים עשרות ילדים בחידון. בסוף החודש נערכת הגרלה: ילד משכבה עולה בגורל ושוחה לשיחה עם המנהלת על כוס שוקו בענייני סופר החודש וספרים בכלל. כל הילדים שענו נכון על החידון מקבלים "עין טובה" גדולה של הספרייה.
- בכניסה לספרייה יש לוח ובו מידע ותמונות על סופר החודש וכן לוח ובו מוצגות משמות החודש שהכינו הילדים.
- הילדים נהנים מאוד מהפרויקט ומשתתפים פעולה נהדר.

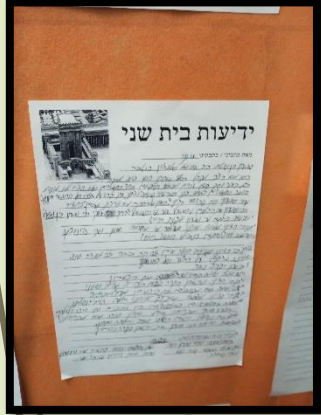
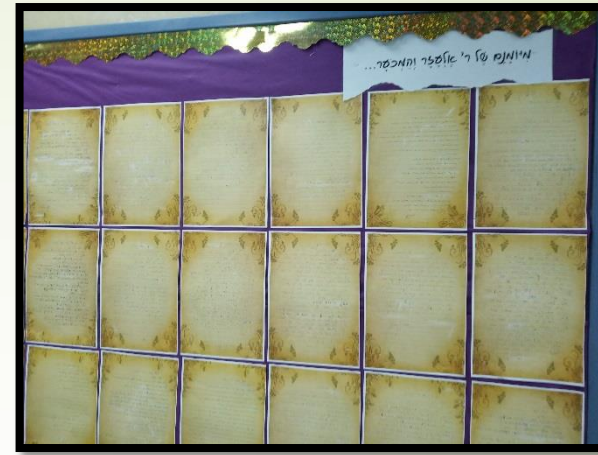
חודש שיא

- מידי שנה נערך חודש שיא בעברית בנושא נבחר.
- השנה בחרנו להקדיש את חודש השיא לאגדות חז"ל.
- לפני חנוכה נערכו פגישות תכנון של המנהלת והרכזת בו הוחלט על מתווה החודש ולו"ז.
- לאחר מכן נערכה חשיבה לגבי יום השיא עצמו בצוות ההנהלה.
- בט"ו בשבט נערך לימוד חווייתי לצוות המורות והעמיתות בה נלמדה ע"י מורות מהצוות האגדה "האשה מצידון", ניתנו למורות רקע על התקופה, על חז"ל, לאגדות בכלל ולאגדות חז"ל בפרט. המורות גילו עולם חדש והתלהבו מאוד מהנושא.
- המורות בחרו מתוך רשימה שהכינה הרכזת אגדות ע"פ בחירתן לפי מידות וערכים.
- השבועיים הבאים הוקדשו לבניית מערכים סביב האגדה. המורות נפגשו עם המנהלת, רכזת העברית והמדריכה נתנאלה לחשיבה משותפת.
- חשוב לציין שהמערכים היו הוליסטיים וכללו כמה שיותר מקצועות ומורים: נלמדו שירים הקשורים לאגדה בשיעור מחיקה, הלכות הקשורות בשיעור הלכה, מושגים הקשורים בשיעורי מדעים, וכן בשיעורי כישורי חיים, חינוך מתוך אמונה ועוד.
- המורות תכננו עם המנהלת והמורות לאמנות את התערוכה שירצו להציג בעקבות האגדה. ובמהלך שיעורי אמנות המורות עבדו עם הילדים על התערוכה.
- בא' אדר נפתח חודש השיא: בכל הכיתות הועברו מצגות ומערכי שיעור כלליים בנושא חז"ל ואגדות חז"ל.
- הוחלף הצלצול ל"ואהבת לרעך כמוך"/ מידד טסה.
- בכל כיתה נערכה כתיבה אוריינית בעקבות האגדה.
- ביום שישי כ"ד אדר א' נערך יום שיא, בשיתוף ההורים. כניסת בית הספר עוצבה כדרך ובה היו שלטים ובהם אמרות חז"ל, בכניסה עמדו 2 שולחנות ובכל שולחן הוצגה אגדה בגלגוליה השונים מהגמרא, ספר האגדה, כה עשו חכמינו וחכמינו לימינו. ביום השיא ישבו רבני בית הספר ליד השולחנות והסבירו על התהליך.
- במהלך היום בחלק אחד הסתובבו ההורים והתלמידים במסלול שנקבע להם בתערוכה. הם קבלו מעטפה ועליה המסלול שלהם. בכל תחנה היו צריכים לענות על שאלה בתשבץ וכן לאסוף מהתחנה מדבקה עם שם הערך ולאספה במעטפה.
- בחלק השני בכיתות צבעו חולצות עם הכיתוב "ואהבת לרעך כמוך" ושיחקו משחק היוצר שיח הורה- ילד סביב ערכים שעלו מהאגדות.
- את המדבקות שאספו במסלול גיהצו בבית על החולצות.

עדויות:

➤ מצגת הכנות ליום שיא

➤ מצגת יום שיא תשע"ט

➤ קישור לאתר הספרייה

מסירים חסמים

- קריאת ספר ע"י המחנכת- המחנכת מקריאה ספר ומעוררת את סקרנות הילד והדבר גורם לו ללכת ולשאול אותו מן הספרייה ולקרוא אותו בכוחות עצמו או בעזרת ההורים.
- שעת ספרייה- מהווה זמן איכות עבור הילדים לעיון, קריאה ושאלת ספרים.
- מבצע "קוראים למיליון"- מעודד מאוד את התלמידים לקרוא.
- שיח מחנכת- תלמיד בו המחנכת מתאימה לתלמיד את הספרים המתאימים לרמתו.
- בזמן קריאה דמומה- המחנכת מושיבה לידה תלמיד מתקשה בקריאה וקוראים יחד את הספר.

רפלקציה

➤ לפרויקט סופר החודש:

➤ הורים:

➤ "פשוט רעיון גאוני מרגש ומחמם את הלב יישר כח למורה משפחת אלימלך "

➤ "שלום וברכה, רצינו להביע את התפעלותנו והערכתנו לפרויקט המבורך שלכם בנושא סופרים ומשוררים. חגי בנו אשר בכיתה א', נהנה מאוד מהפרייקט. הוא לומד הרבה, ומתעשר. הדרך שבה אתם עושים זאת עם חידונים ומשימות, מזמינה אותנו, ההורים, לשבת עם הילד וללמוד יחד איתו וזו חוויה משמעותית בפני עצמה. יישר כח על היצירתיות והיחזמה ליצור פרוייקטים חדשים מעבר לתכנית הלימודים הרגילה (שגם היא מוצלחת בעצמה). עלו והצליחו ושנזכה כולנו לעסוק בלימוד מתוך שמחה. בראון וגליה וחגי דסברג"

➤ "הפרוייקטים שלכן מקסימים!!!! יישר כח גדול, על הכל:) חגית."

➤ "לקראת פסח הקרב ובא, זו הזדמנות טובה לומר לכן - אסתי ודקלה, יישר כח גדול על כל עשייתכן הברוכה. מדהים לעקוב אחרי הפעילות ענפה ולראות איך בכל חודש אתן מגדירות את סופר החודש ומציעות דרכים שונות ומגוונות להיכרות איתו ועם הספרים שלו, כל פעם מחדש. כשאני מצליח לשכנע את רעות להיכנס לחידון ולעשות את המטלות השונות היא מאד נהנית, הבעיה היא שאני לא תמיד מצליח בכך... 😊 בכל מקרה תודה רבה ושוב - כל הכבוד! חג כשר ושמח, ענת ואביחי (ההורים של רעות)

➤ תלמידים:

➤ "אני מאוד אוהב ללמוד על סופרים חדשים, זה מעודד ילדים אחרים כי יש פרסים בהגרלות לחידון. הכרתי סופרים חדשים וקראתי את הספרים שלהם ונורא נהנית, אפילו פעם אחת זכיתי בחידון על הסופרת נורית זרחי וקיבלתי ספר" הילל

תגובות ליום השיא

הורים:

"יישר כח על יום שיא מדהים! מלא בתוכן כ"כ חשוב ומשמעותי, מאורגן ומסודר להפליא!!! תודה רבה על הכל!, הרבה כוחות להמשיך לחנך ולגדל את הדור הבא! שבת שלום!"

"היה מושקע, מעניין, ערכי ובטוב טעם. תודה!!"

"לקחתם נושא די עתיק וישן והקמתם אותו לתחייה"

"יישר כח על הפעילות היום, איזו השקעה! התפאורה והעיצוב של הלחות, מדהים!"

"מעולה! היה מקסים היום! יישר כח לכל הצוות הנפלא ולילדים החמודים"

"יישר כח על כל ההשקעה.. מקסים ומהמם.. תודה לכם."

"היה מקסים ומושקע! נהנינו מזמן האיכות והלימוד הכיפי וכמובן מהיצירה. יישר כח גדול!"

"יישר כח על היום שיא. היה מקסים ומושקע מאוד."

"היה מקסים ומושקע בטירוף! נהנינו מאוד מאוד."

"תודה על ימוד משמעותי שכלל יצירה ושותפות ועבודת צוות. באמת היה מקסים ומלא ערכים ותכנים כל כך חשובים ומרכזיים לחיינו. יישר כח גדול"

"היה יום שיא בכל המובנים... כל הכבוד! רמה אחרת לגמרי"

"כמה רמות מעל חו"ל."

"כמה שמעתי על היום שיא.. אליהו אמר שלא ראה כזו רמה בחיים. כל הכבוד!!!"

מורות:

"יום השיא היה באמת שיא של תהליך, וכך זה בשנים האחרונות אצלנו. ומה יותר חשוב מדברי חכמינו סיפוריהם ומעשייהם? היה נפלא מתחילת התהליך ועד סופו. יישר כח לכולם."

"יישר כח לכל העוסקים במלאכה! היה מדהים ערכי ומושקע ממש!! תודה מירי ומנו על כל ההשקעה והחשיבה על כל הפרטים הכי קטנים."

"בית הספר נשא חג היום. היה יפה, מרתק ומרגש! יישר כח לכולן."

"נפלא ביותר. מלא תוכן. נעים ומיוחד. אין על החטיבה הצעירה."

מורה בחל"ת שיש לה בן בבית הספר: "צוות יקר, הייתה לי התרוממות רוח עצומה היום. הכנתם יום שיא ששבר את כל השיאים!!! בתוכן, ברלוונטיות לעולם הילדים, בערכים שדיברו מכל עבר ובסגנונות..."

תלמידים:

"אני נורא אהבתי ללמוד את האגדה שלנו, אהבתי מאוד את הפעילות עצמה: את הסיום שלמדתי אגדות חדשות זה נורא מעניין כי חלק מהאגדות לא הכרתי. היה לי כיף להיות עם אבא שלי ולהכין ביחד את החולצה" הילל

" מאוד אהבתי לארגן את התערוכה. והיה לי כיף להסתובב עם ההורים שלי וסבא וסבתא שלי ולהראות להם מה עשיתי וכל מיני תערוכות. היה לי מעניין ללמוד אגדות חדשות שלא הכרתי" נועה

"אהבתי מאוד את היצירות והמשחק, נהניתי לשבת עם אבא שלי ולצבוע את החולצה" מוריה

תכנון להמשך

- שימור: כל תכניות עידו הקריאה בבית הספר: חודש שיא, סופר החודש, שעת ספריה, מעקבי קריאה ועוד...
- שיפור: להעשיר את הספריות הכיתתיות באנציקלופדיות, עיתונים וכו'
- שינוי: פינת המלצות על ספרים בספריה, וכן באתר בית הספר: ניתן יהיה להקליט/ להסריט המלצות.
- ב'-ג' - דיבייט: ילד נואם לפני הכיתה על ספר שקרא וממליץ עליו.